

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
STRATEGINIŲ PREKIŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1022 3 IR 13 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

2013 m. balandžio 2 d. Niujorke buvo priimta Sutartis dėl prekybos ginklais (toliau – Sutartis), kurią Lietuva ir dar 66 valstybės pasirašė 2013 m. birželio 3 d. Sutarties ratifikavimo įstatymo projektas Lietuvos Respublikos Prezidento 2014 m. balandžio 14 d. dekretu Nr. 1K-1782 „Dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Sutartį dėl prekybos ginklais“ pateiktas Lietuvos Respublikos Seimui. Siekiant su Sutarties įgyvendinimu susijusias nuostatas įtraukti į Lietuvos Respublikos teisinę sistemą, reikia priimti Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymo (toliau - Įstatymas) pataisas.

Teikiamo Strateginių prekių kontrolės įstatymo Nr. I-1022 3 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas – įtraukti į Įstatymą nuorodas į Sutartį. Uždaviniai: papildyti tarptautinių neplatavimo režimų sąvoką, siekiant užtikrinti, kad teisiniu pagrindu sprendžiant įprastinės ginkluotės eksporto licencijų išdavimo klausimus laikytinos ir Sutarties nuostatos; pakeisti minimalų strateginių prekių duomenų apskaitos dokumentų saugojimo laikotarpį.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Transatlantinio bendradarbiavimo ir saugumo politikos departamentas, tiesioginė rengėja – Ginklų kontrolės ir terorizmo prevencijos skyriaus (vedėja Jurga Kasputienė, tel. 259 2204) trečioji sekretorė Birutė Kunigelytė-Žiūkienė, tel. 236 2517.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Esamas įprastinės ginkluotės kontrolės teisinis reglamentavimas Lietuvoje: Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. liepos 22 d. nutarimas Nr. 932 „Dėl strateginių prekių eksporto, importo, tranzito, tarpininkavimo ir siuntimo Europos Sąjungoje licencijavimo taisyklių, strateginių prekių kontrolės vykdymo taisyklių ir sertifikatų karinę įrangą gaminančioms įmonėms gavėjoms išdavimo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 15 d. nutarimas Nr. 739 „Dėl ginklų ir šaudmenų vežimo“, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. V-1216 „Dėl Bendrojo karinės įrangos sąrašo patvirtinimo“. Atsakomybė už neteisėtą tarpininkavimą dėl karinės įrangos perdavimo numatyta Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 253¹ straipsnyje.

Europos Sąjungos teisės aktai, reglamentuojantys tarptautinę prekybą įprastine ginkluote: 2002 m. liepos 12 d. Tarybos bendrieji veiksmai 2002/589/BUSP dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu, panaikinantį Bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP (OL 2004 m. specialusis leidimas, 18 skyrius, 2 tomas, p. 17); 2003 m. birželio 23 d. Tarybos bendroji pozicija 2003/468/BUSP dėl tarpininkavimo ginklų prekyboje kontrolės (OL 2004 m. specialusis leidimas, 18 skyrius, 2 tomas, p. 133); 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos bendroji pozicija 2008/944/BUSP, nustatanti bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę (OL 2008 L 335, p. 99) (toliau – Bendroji pozicija); 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/43/EB dėl su gynyba susijusių produktų siuntimo Bendrijoje sąlygų supaprastinimo (OL 2009 L 146, p. 1); 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 258/2012, kuriuo įgyvendinamas Jungtinių Tautų protokolo prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais, papildančio Jungtinių Tautų Konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (JT šaunamųjų ginklų protokolas), 10 straipsnis ir nustatoma šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų eksporto leidimų sistema, importo ir tranzito priemonės (OL 2012 L 94, p. 1).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu siekiama įtvirtinti nuorodą į Sutartį, kaip galiojantį teisinį pagrindą sprendžiant dėl strateginių prekių eksporto licencijų išdavimo, papildant ir patikslinant tarptautinių neplatinimo susitarimų apibrėžimą, įtvirtintą Įstatymo 3 straipsnio 14 dalyje, ir, vadovaujantis Sutarties 12 straipsnio 4 dalimi, pakeisti nustatytą minimalų strateginių prekių duomenų apskaitos dokumentų saugojimo laikotarpį.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublika, įgyvendindama šio aiškinamojo rašto 3 punkte nurodytus Europos Sąjungos teisės aktus, jau dabar taiko analogiškus ar griežtesnius reikalavimus eksporto kontrolei, Įstatymo projektu nėra įtvirtinamos naujos teisinio reguliavimo nuostatos, tačiau siekiant teisinio aiškumo, reikalingos tiesioginės nuorodos į naują universalią tarptautinę sutartį.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Galima papildoma administracinė našta ūkio subjektams, atsižvelgiant į minimalaus duomenų apskaitos dokumentų saugojimo termino ilginimą iki 10 metų. Atsižvelgiant į tai, kad Sutarties 12 straipsnio 4 dalis nustato, jog duomenys saugomi bent dešimt metų, galimybių sumažinti administracinę naštą nėra.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priėmus Įstatymo projektą, tiesioginio poveikio kriminogeninei situacijai ar korupcijai nenumatoma.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Priėmus Įstatymo projektą, tiesioginio poveikio verslo sąlygoms ir jo plėtrai nenumatoma.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus Įstatymo projektą, reikia minimalių teisės aktų pakeitimų, siekiant teisinio aiškumo Lietuvos Respublikos subjektams, taip pat siekiant pabrėžti Sutarties dėl prekybos ginklais svarbą. Reikia pakeisti šiuos Lietuvos Respublikos teisės aktus: Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. liepos 22 d. nutarimą Nr. 932 „Dėl strateginių prekių eksporto, importo, tranzito, tarpininkavimo ir siuntimo Europos Sąjungoje licencijavimo taisyklių, strateginių prekių kontrolės vykdymo taisyklių ir sertifikatų karinę įrangą gaminančioms įmonėms gavėjoms išdavimo taisyklių patvirtinimo“; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 15 d. nutarimą Nr. 739 „Dėl ginklų ir šaudmenų vežimo“.

Pagrindiniai teisės aktų pakeitimai būtų skirti nurodyti, kad būtina atsižvelgti, *inter alia*, į Sutarties dėl prekybos ginklais nuostatas, sprendžiant įprastinės ginkluotės eksporto licencijų išdavimo klausimus. Kadangi Sutarties dėl prekybos ginklais nustatomi kriterijai įprastinės ginkluotės eksportui atitinka Bendrosios pozicijos kriterijus, kuriais yra vadovaujamasi šiuo metu, teisės aktų pakeitimais būtų siekiama pabrėžti Sutarties svarbą ir įtvirtinti teisinį aiškumą teisės aktuose, bet ne nustatyti naujas teisinio reguliavimo nuostatas.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Naujų terminų, vertintinų Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka, nėra.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus:

Sutartis neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir atitinka Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Siekiant įgyvendinti Įstatymo projektą, įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Specialistų vertinimų, rekomendacijų ir išvadų šiuo klausimu nėra.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis: „eksporto kontrolė“, „importas“, „ginklų prekyba“, „karinė įranga“, „siuntimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Įstatymo projekto įsigaliojimo data turi būti suderinta su Sutarties įsigaliojimo Lietuvos Respublikai data. Sutartis kol kas nėra įsigaliojusi, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis Sutarties 22 straipsnio 1 dalimi, ratifikacinius raštus yra deponavęs reikalingas valstybių skaičius, žinoma, kad sutartis įsigalios 2014 m. gruodžio 24 d.

Vadovaujantis Sutarties 22 straipsnio 2 dalimi, jos įsigaliojimo konkrečiai valstybei data priklauso nuo ratifikavimo raštų deponavimo momento (ar jie pateikti iki Sutarties įsigaliojimo, ar Sutarčiai įsigaliojus): jei Lietuvos Respublika deponuos ratifikacinius raštus iki Sutarties įsigaliojimo, jai Sutartis įsigalios 2014 m. gruodžio 24 d.; jei ratifikaciniai raštai bus deponuoti po šios dienos, Sutartis Lietuvos Respublikai įsigalios praėjus 90 dienų nuo jos ratifikavimo dokumento deponavimo dienos. Įstatymo projekte nurodytas jo įsigaliojimo terminas siejamas su sutarties įsigaliojimo diena.